

UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Utenio a. 4, 28503 Utena, tel. (8 389) 61 620
faks. (8 389) 61 615, el. p. infosav@utena.lt, www.utena.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188710442

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos
Panevėžio valdybai
Vasario 16-osios g. 22
LT-35169 Panevėžys

2016-10-04 Nr. (3.27)S-2399

IŠVADA DĖL ĮSTAIGOS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 3 ir 4 straipsniais, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2011 m. gegužės 13 d. direktoriaus įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, Utenos rajono savivaldybė 2016 metų III ketvirtyje atliko įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė analizę (toliau – analizė).

Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. AĮ-729 „Dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo“, Juridinio skyriaus vyr. specialistei Virginijai Maniušytei pavesta atlikti įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir vertinimo aprašymą.

Siekiant, kad korupcijos rizikos veiksniai būtų nustatyti probleminėse, aktualiose veiklos srityse ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2016 m. liepos 4 d. rašte Nr. 4-09-534 „Dėl korupcijos tikimybės nustatymo 2016 metais“ pateiktus siūlymus, buvo pasirinkta korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę atlikti vertinant Utenos rajono savivaldybės Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus veiklą, susijusią su paramos smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo teikimu, Kultūros skyriaus veiklą, susijusią su paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą teikimu, bei Utenos miesto seniūnijos veiklą, susijusią su vietinių rinkliavų nustatymo sritimi.

Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę vertinti duomenys nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2016 m. rugsėjo 30 d.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo analizė atlikta dokumentiniu ir žodiniu būdais naudojant formalųjį, lyginamąjį, sisteminį metodus. Buvo surinkta medžiaga, atliktas interviu su analizuotų skyrių darbuotojais, analizuoti teisės aktai (Lietuvos Respublikos įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimai, Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai, Utenos rajono savivaldybės mero potvarkiai, kt. teisės aktai), kuriais savo darbe vadovaujasi Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus, Kultūros skyriaus bei Utenos miesto seniūnijos darbuotojai (valstybės

tarnautojai). atsakingi už anksčiau minimų funkcijų įgyvendinimą.

Analizės tikslas - nustatyti konkrečius korupcijos rizikos veiksnius ir kitas sąlygas, įvykius bei aplinkybes, galinčias sudaryti prielaidas padaryti korupcinio pobūdžio pažeidimus ar kitus, tapatus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingus teisės pažeidimus paramos smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo teikimo srityje, paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą teikimo srityje bei vietinių rinkliavų nustatymo veiklos srityje ir pateikti rekomendacijas, kurios padėtų valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius.

Analizės metu buvo įvertinti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje numatyti kriterijai, kuriems nustatyti buvo naudojamosi Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijose pateiktu klausimynu aiškiai nurodant kriterijaus reikšmę, vertinimą, reikiamą pateikti informaciją. Išsamiai užpildžius klausimynus, atlikus interviu su padalinių vadovais, tarnautojais / darbuotojais, gavus informaciją iš Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus, Kultūros skyriaus ir Utenos miesto seniūnijos, darytina išvada, kad analizuotų padalinių veikla atitinka (arba iš dalies atitinka) šiuos kriterijus:

- Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti (paramos smulkiam ir vidutiniam verslui teikimo srityje; paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą srityje);
- Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu (vietinių rinkliavų nustatymo srityje);
- Daugiausia priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo (paramos smulkiam ir vidutiniam verslui teikimo srityje; paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą srityje).

I. Vietinių rinkliavų nustatymo sritis

Vietinių rinkliavų nustatymo srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja, nes atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nurodytą kriterijų („*Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu*“).

Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 3 dalis nustato, kad vietinė rinkliava – tai savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka, galiojanti tos savivaldybės teritorijoje. Vietinių rinkliavų nustatymas yra savarankiškoji (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcija (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 2 punktą). Įgyvendindamos savarankiškas funkcijas, savivaldybės turi sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo bei įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už šių funkcijų atlikimą.

Įstatymo 11 straipsnio 1 punkte nurodyta, kad savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas už šiame įstatyme nurodytus objektus. Įstatyme pateikiamas baigtinis sąrašas objektų, už kuriuos savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas. Vadovaudamasi Įstatymo 12 straipsniu ir 13 straipsnio 1 dalimi, savivaldybės taryba savo sprendimu nustato vietinę rinkliavą ir jos dydį, vietinės rinkliavos nuostatus, lengvatas vietinės rinkliavos mokėtojams, vietinės rinkliavos gražinimo atvejus.

Įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad rinkliavų rinkimą kontroliuoja savivaldybės, nustačiusios vietinę rinkliavą, kontrolierius (Utenos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba).

Įstatymo 16 straipsnio 2 punkte nustatyta, kad vietinė rinkliava įskaitoma į savivaldybės, nustačiusios vietinę rinkliavą, biudžetą.

Vadovaudamasi Įstatymu, Utenos rajono savivaldybės taryba 2016 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. TS-60 „Dėl vietinių rinkliavų nustatymo ir jų nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Tarybos sprendimas) patvirtino vietinių rinkliavų nuostatus ir jų nustatymo tvarką bei pripažino

netekusiu galios Utenos rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimą Nr. TS-343 „Dėl vietinių rinkliavų nustatymo ir nuostatų patvirtinimo“.

Tarybos sprendimu Utenos rajono savivaldybės teritorijoje nustatytos vietinės rinkliavos už:

- leidimo atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (gatvėse, vietinės reikšmės keliuose, aikštėse, žaliuosiuose parkuose), atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje išdavimą;
- leidimo prekiauti ar teikti paslaugas savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose išdavimą;
- leidimo įrengti išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje išdavimą;
- leidimo organizuoti komercinius renginius savivaldybei priklausančiuose ar valdymo teise valdomose viešojo naudojimo teritorijose išdavimą;
- naudojimąsi savivaldybės tarybos nustatytais vietomis statyti automobilius.

Tarybos sprendimu priimti Vietinės rinkliavos už leidimo atlikti kasinėjimo darbus Utenos rajono savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje, atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje išdavimą nuostatai, Vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Utenos rajono savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose išdavimą nuostatai, Vietinės rinkliavos už leidimo įrengti išorinę reklamą Utenos rajono savivaldybės teritorijoje išdavimą nuostatai, Vietinės rinkliavos už leidimo organizuoti komercinius renginius Utenos rajono savivaldybei priklausančiuose ar valdytojo teise valdomose viešojo naudojimo teritorijose išdavimą nuostatai, Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Utenos rajono savivaldybės tarybos nustatytais vietomis automobiliams statyti nuostatai (toliau – Nuostatai), reglamentuojantys administracinių procedūrų eigą.

2015 m. vietinė rinkliava buvo renkama ir už gyvūnų (šunų, kačių) registravimą ir laikymą Utenos daugiabučiuose namuose (Utenos rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimas Nr. TS-343), tačiau, tarybos sprendimu, rinkliava nuo 2016 m. kovo 1 d. už gyvūnų registravimą ir laikymą neimama.

Fiziniai ir juridiniai asmenys, norintys gauti leidimą atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (gatvėse, vietinės reikšmės keliuose, aikštėse, žaliuosiuose plotuose), atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje, prekiauti ar teikti paslaugas savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose, įrengti išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje, organizuoti komercinius renginius savivaldybei priklausančiuose ar valdytojo teise valdomose viešojo naudojimo teritorijose, naudojimąsi savivaldybės tarybos nustatytais vietomis statyti automobilius, turi užpildyti nustatytos formos prašymą (prašymų formos patvirtintos Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. AĮ-847; 2008 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. AĮ-1140; 2016 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. AĮ-499; Utenos rajono savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. TS-141). Prašyme turi būti pateikiama visa informacija, reikalinga išduoti leidimą. Anksčiau minimi Nuostatai taip pat nurodo, kokius dokumentus reikia pateikti, kad rinkliavos mokėtojas galėtų pasinaudoti paslauga. Utenos rajono savivaldybės interneto svetainėje www.utena.lt yra skelbiami seniūnijos teikiamų administracinių paslaugų teikimo aprašymai bei prašymų formos.

Leidimas rinkliavos mokėtojui išduodamas tik sumokėjus nustatytą rinkliavą ir leidimus išduodančiam asmeniui (seniūnijai) pateikus dokumentą, patvirtinantį rinkliavos sumokėjimą.

Visi prašymai išduoti leidimus yra registruojami per kompiuterinę dokumentų valdymo sistemą „Kontora“. Didžioji dalis prašymų (85-90 proc.) į seniūniją patenka per savivaldybės administracijos priimamąjį „vieno langelio“ principu. Visi išduoti leidimai ir su tuo susijusi medžiaga, taip pat ir vietinės rinkliavos sumokėjimą įrodantys dokumentai yra registruojami pagal dokumentacijos tvarkymo einamiesiems metams patvirtintą planą atitinkamuose registruose ir yra archyvuojami ir saugomi nustatytą laikotarpį.

[statymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad vietinės rinkliavos dydis nustatomas eurais be centų, kai vietinės rinkliavos dydis yra lygus arba didesnis kaip 10 eurų. Kai vietinės rinkliavos dydis yra ne didesnis kaip 10 eurų, jis nustatomas eurais su centais, vieno skaitmens po kablelio tikslumu. Vietinių rinkliavų nuostatai, patvirtinti Tarybos sprendimu, aiškiai nustato rinkliavos dydžius ir jų mokėtojus. Vietinės rinkliavos dydį nustato savivaldybės taryba. Šį dydį savivaldybės

taryba atskiru sprendimu gali keisti kartą per metus, taikydama metinį vartojimo kainų indeksą, jeigu jis didesnis už 1,1.

Nuostatuose nurodyti subjektai, kurie atleidžiami nuo vietinių rinkliavų. Baigtiniu sąrašu įtvirtinti bei nurodyti ir subjektai, turintys teisę į lengvatas. Leidimų, lengvatų išdavimo / neišdavimo, atsakomybės ir kitos procedūros yra aiškiai reglamentuotos savivaldybės tarybos 2008 m. vasario 28 d. sprendimu TS-54 patvirtintose Žemės kasinėjimo darbų Utenos rajono savivaldybėje bendro naudojimo teritorijose tvarkoje, administracijos direktoriaus 2013 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. AĮ-847 patvirtintame Leidimų išorinei reklamai įrengti išdavimo tvarkos apraše. Savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. TS-141 patvirtintose Renginių organizavimo Utenos rajono savivaldybės viešosiose vietose taisyklėse (2009 m. birželio 26 d. sprendimo Nr. TS-220 ir 2010 m. rugsėjo 23 d. sprendimo Nr. TS-256 redakcijos), Savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. TS-93 „Dėl prekybos ir paslaugų teikimo Utenos rajono savivaldybės viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo“ patvirtintose Prekybos ir paslaugų teikimo Utenos rajono savivaldybės viešosiose vietose taisyklėse, administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. AĮ-499 „Dėl Utenos rajono savivaldybės leidimų prekiauti ar teikti paslaugas viešosiose vietose išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Utenos rajono savivaldybės leidimų prekiauti ar teikti paslaugas viešosiose vietose išdavimo tvarkos apraše.

Utenos rajono savivaldybės teritorijoje nustatytos lengvatos vietinių rinkliavų mokėtojams:

1. Vietinė rinkliava už leidimo kasinėti išdavimą neimama, kai:
 - 1.1. rekonstruojamos gatvės ir kartu jose esantys inžineriniai tinklai;
 - 1.2. klojamos požeminės komunikacijos naujai statomuose kvartaluose (išskyrus atvejus, kai perkamos naujai įrengtos dangos, jau perduotos savivaldybei);
 - 1.3. rekonstruojamos arba kapitališkai remontuojamos požeminės komunikacijos gatvių, kurių dangą numatoma kapitališkai remontuoti;
 - 1.4. užsakovas tinklų rekonstrukcijos sąmatoje yra numatęs išilgai gatvės klojamos komunikacijos trasoje perasfaltuoti gatvės dangą visu pločiu;
 - 1.5. likviduojamos požeminių tinklų avarijos, kai darbų trukmė neviršija 48 valandų, o gatvės ir šaligatviai bei žalieji plotai atstatomi per 7 paras po avarijos likvidavimo (ne žiemos laikotarpiu);
 - 1.6. gyventojai vykdo prisijungimo prie centralizuotų vandentiekio ir nuotekų tinklų darbus;
 - 1.7. darbai yra finansuojami iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, vykdomi savivaldybės užsakyti projektai.
2. Nuo vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti (viena prekybos vieta) išdavimą atleidžiami:
 - 2.1. fiziniai asmenys, nuosavybės ar kita teise valdantys žemės sklypus, parduodantys juose išaugintą (pagamintą) produkciją (už antrą ir kitas papildomas prekybos vietas vietinė rinkliava mokama Tarybos sprendimu patvirtintų Vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Utenos rajono savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose išdavimą nuostatų 12 punkte nustatyta tvarka);
 - 2.2. fiziniai asmenys, parduodantys savo surinktas vaistažoles, miško uogas ir grybus (už antrą ir kitas papildomas prekybos vietas vietinė rinkliava mokama Tarybos sprendimu patvirtintų Vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Utenos rajono savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose išdavimą nuostatų 12 punkte nustatyta tvarka);
 - 2.3. fiziniai ar juridiniai asmenys yra renginių rėmėjai (už suteiktą vietą prekybai renginio metu);
 - 2.4. tautodailininkai, prekiaujantys savivaldybės renginių metu (už antrą ir kitas papildomas prekybos vietas vietinė rinkliava mokama Tarybos sprendimu patvirtintų Vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Utenos rajono savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose išdavimą nuostatų 12 punkte nustatyta tvarka);
 - 2.5. savivaldybės viešosios ir biudžetinės įstaigos bei registruotos ne pelno siekiančios ir visuomeninės organizacijos jų organizuojamų renginių metu.
3. Už leidimo įrengti išorinę reklamą išdavimą:
 - 3.1. vietinės rinkliavos dydis gali būti sumažintas savanoriškų investicijų į Utenos miesto infrastruktūrą dydžiu arba vietinės rinkliavos mokėtojas gali būti visiškai atleidžiamas nuo vietinės

rinkliavos mokėjimo, jei investicijų dydis (pateikus patvirtinančius dokumentus) į Utenos miesto infrastruktūrą viršija vietinės rinkliavos dydį;

3.2. vietinė rinkliava neimama už leidimo įrengti išorinę reklamą (taip pat iškabą ir trumpalaikę išorinę reklamą) ant savivaldybei ar valstybei nuosavybės teise priklausančių ar patikėjimo teise valdomų objektų išdavimą iš savivaldybės viešųjų ir biudžetinių įstaigų bei visuomeninių organizacijų;

3.3. naujai įsteigtos smulkaus ir vidutinio verslo įmonės jų prašymu pirmus veiklos metus atleidžiamos nuo vietinės rinkliavos mokesčio;

3.4. vietinės rinkliavos mokėtojai nuo mokesčio atleidžiami, kai reklamos, iškabos dydis neviršija 0,5 kv. m;

3.5. už reklamos plotą, kurį rašytiniu susitarimu suteikia savivaldybė.

4. Vietinė rinkliava už leidimo organizuoti komercinį renginį išdavimą neimama:

4.1. už renginių, skirtų nepilnamečiams vaikams, organizavimą;

4.2. už sporto renginių, kuriuose vyksta tik sporto varžybos ar kitos rungtys, propaguojamas sportas ar sveikas gyvenimo būdas ir nėra prekiaujama alkoholiu, organizavimą;

4.3. iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir jų padalinių, jeigu jie yra pagrindiniai renginio organizatoriai, organizavimą.

5. Vietinė rinkliava už naudojimąsi kelio ženklo Nr. 531 „Rezervuota stovėjimo vieta“ galiojimo zonoje esančiomis vietomis statyti automobilius neimama:

5.1. iš nedarbingų (0-25 proc. darbingumo) asmenų, kuriems nuspręsta kelio ženklą Nr. 531 „Rezervuota stovėjimo vieta“ įrengti savivaldybės lėšomis;

5.2. iš fizinių ir juridinių asmenų, savo lėšomis įsirengusių automobilių stovėjimo aikšteles, kuriose įrengti kelio ženklai Nr. 531 „Rezervuota stovėjimo vieta“;

5.3. iš savivaldybės įstaigų, kurioms savivaldybės lėšomis įrengti kelio ženklai Nr. 531 „Rezervuota stovėjimo vieta“ prie savivaldybei ar valstybei nuosavybės teise priklausančių ar patikėjimo teise valdomų objektų tarnybiniam transportui.

6. 50 procentų dydžio vietinė rinkliava už naudojimąsi kelio ženklo Nr. 531 „Rezervuota stovėjimo vieta“ galiojimo zonoje esančiomis vietomis statyti automobilius taikoma fiziniams ir juridiniams asmenims, dalinai savo lėšomis įsirengusiems automobilių stovėjimo aikšteles, kuriose įrengti kelio ženklo Nr. 531 „Rezervuota stovėjimo vieta“.

Atlikus Tarybos sprendimu priimtų Nuostatų analizę, pažymėtina, kad Nuostatuose yra aiškiai nustatyta vietinės rinkliavos rinkimo ir grąžinimo tvarka, nustatyti atvejai, kada vietinė rinkliava grąžinama. Nuostatuose yra nustatyta, kad sumokėta vietinė rinkliava grąžinama, kai sumokėta daugiau negu buvo savivaldybės tarybos nustatyta (grąžinama permoka), taip pat, jeigu leidimu nepasinaudota dėl priežasčių, nepriklausančių nuo vietinės rinkliavos mokėtojo, bei kitais atvejais, kurie numatyti Nuostatuose. Vietinės rinkliavos mokėtojas, norintis susigrąžinti vietinę rinkliavą, turi pateikti prašymą savivaldybės administracijos direktoriui per vieną mėnesį nuo jos sumokėjimo dienos. Prie prašymo turi būti pridėti dokumentai, pagrindžiantys vietinės rinkliavos grąžinimo priežastis. Savivaldybės administracijos direktorius, išnagrinėjęs prašymą dėl vietinės rinkliavos grąžinimo, priima sprendimą dėl rinkliavos grąžinimo (negrąžinimo).

Atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktuose konkretūs subjektai (seniūnijos darbuotojai), vykdantys priežiūros ir kontrolės funkcijas, nėra nurodyti, tačiau tokios jų teisės ir pareigos numatytos pareigybių aprašymuose arba pavedimai įtvirtinti atskiru administracijos direktoriaus įsakymu. Teisės aktuose nurodomas tik padalinys, išduodantis leidimą. Sprendimo projektą dėl leidimo išdavimo / neišdavimo priima tarnautojas, kuriam tai numatyta pareigybės aprašyme. Galutinį sprendimą išduoti / neišduoti leidimą (-o), taikyti / netaikyti lengvatą (-os) priima seniūnas, kuris ir pasirašo leidimą. Nesant tarnautojo, kuris priima sprendimo projektą dėl leidimo išdavimo / neišdavimo, šią funkciją atlieka seniūnas, kuris išduoda ir leidimą. Teisės aktuose nėra atskirtas sprendimo išduoti / neišduoti leidimus (-ų) priėmimo ir veiklos priežiūros / kontrolės funkcijų įgyvendinimas. Tiek kontrolę, ar subjektai turi reikiamus leidimus, tiek pačių leidimų išdavimą dažnai atlieka tas pats tarnautojas. Visi prašymai išduoti leidimus bei visi išduoti leidimai yra registruojami ir yra galimybė tikrinti leidimo išdavimo / neišdavimo pagrindus ir sprendimo

teisėtumą. Ne visuose teisės aktuose nustatyti leidimų išdavimo terminai (leidimui prekiauti ir teikti paslaugas, organizuoti renginius, įrengti vietas statyti automobilius) – vadovaujamosi protingo termino principu.

Vidaus teisės aktai nereglamentuoja specialiai leidimų išdavimo, lengvatų suteikimo funkcijas vykdančių subjektų veiklos ir sprendimų apskundimo tvarkos, tačiau tai nelaikytina teisės spraga. Šių subjektų sprendimai skundžiami bendra tvarka: aukštesniesiems pareigūnams ar institucijoms, Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad priimančią atskirą individualų administracinį aktą jame nurodoma apskundimo tvarka, kaip to reikalauja Viešojo administravimo įstatymas.

Atlikus savivaldybės administracijos vietinių rinkliavų nustatymo veiklos srityje korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą, kurio metu analizuoti minėti norminiai teisės aktai, seniūnijų nuostatai, pareigybių aprašymai ir kt., nustatyta, jog korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje vietinių rinkliavų nustatymo srityje egzistuoja, tačiau atsižvelgiant į tai, kad šios veiklos vykdymas yra detalai reglamentuotas įstatymais ir jų pagrindu priimtų poįstatyminių teisės aktų, rizika yra minimali. Šią veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose aiškiai ir tiksliai nustatyta procedūros eiga, nurodyti konkretūs reikalavimai procedūroje dalyvaujantiems asmenims, įtvirtinti pakankamai aiškūs kriterijai, principai, kuriais vadovaujantis priimami sprendimai taikyti ar netaikyti vietinės rinkliavos lengvatą (-os), išduoti / neišduoti leidimą (-o) ir pan. Nurodyti baigtiniai subjektų, reikiamų pateikti dokumentų sąrašai, aiškiai nurodyti privalomi atlikti veiksmai, reikiami kito tarnautojo ir / ar kitų institucijų derinimai, asmenys, turintys teisę į lengvatas.

Analizuojamuoju laikotarpiu nebuvo nustatyta konkrečių korupcijos pasireiškimo rizikos veiksnių (korupcijos rizikos veiksniai – sąlygos, įvykiai, aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti), nenustatyta, kad seniūnijos tarnautojams, vykdančioms šias funkcijas, būtų suteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra, todėl, atsižvelgiant į pateiktą analizę, darytina išvada, jog didelės korupcijos pasireiškimo tikimybės šioje srityje nėra, tačiau veikla, kuri yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, visada gali būti siejama su minimalia korupcijos pasireiškimo tikimybe.

Kad būtų užkirstas kelias korupcijos pasireiškimo tikimybei, teikiu šiuos pasiūlymus:

- 1. Siekti užtikrinti, kad keičiantis teisiniam reguliavimui, visos procedūros, susijusios su vietinės rinkliavos nustatymo sritimi, būtų vykdomos vadovaujantis aktualia teisės aktų redakcija;*
- 2. Svarstyti galimybę atskirti leidimų išdavimo / kontrolės funkcijas, kad būtų išvengta antikorporcinio požiūriu ydingos situacijos, kai tiek kontrolę ar subjektai turi reikiamus leidimus, tiek pačių leidimų išdavimą dažnai atlieka (koordinuoja) tas pats asmuo.*

II. Paramos smulkaus ir vidutinio verslo teikimo sritis

Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Valstybės parama smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams teikiama pagal Vyriausybės smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros programas ir pagal priemones, numatytas savivaldybės strateginiame plėtros ir (arba) savivaldybės strateginiame veiklos planuose. Sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas - Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 38 punkte įtvirtinta savarankiškoji savivaldybės funkcija. Lėšos smulkaus ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programai įgyvendinti numatomos savivaldybės biudžete. Utenos rajono savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. TS-1 „Dėl Utenos rajono savivaldybės 2016–2018 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ patvirtintas Utenos rajono savivaldybės 2016–2018 metų strateginis veiklos planas, kuriame numatyta smulkaus ir vidutinio verslo plėtros priemonė 02.1.1.10. Paramos smulkaus ir vidutinio verslo teikimo srities darbą koordinuoja Utenos rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyrius. Paramos teikimas smulkiam ir vidutiniam verslui priklauso Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus ir Utenos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų naudojimo ir projektų vertinimo ekspertų komisijos (toliau – Ekspertų komisija) kompetencijai.

Savivaldybių ir jų institucijų veikla priskiriama viešosios teisės reguliavimo sričiai, o viešosios teisės normos yra imperatyvios ir įsakomojo pobūdžio visiems teisinių santykių dalyviams, todėl galimas tik toks veikimas, kuris nurodytas teisės aktuose. Analizuojamą paramos smulkaus ir vidutinio verslo veiklos sritį reglamentuoja:

- Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas;
- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas;
- Utenos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. TS-155 „Dėl Utenos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugpjūčio 5 d. įsakymas Nr. AĮ-767 „Dėl Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. kovo 5 d. įsakymo Nr. AĮ-203 „Dėl smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų naudojimo ir projektų vertinimo ekspertų komisijos sudarymo“ pakeitimo“;
- Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. AĮ-308 patvirtinti Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus nuostatai;
- Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus vyriausiųjų ir vyresniųjų specialistų pareigybių aprašymai.

Analizuojant anksčiau išdėstytus teisės aktus, buvo vertinama, ar nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimų priėmimo terminai, sprendimus priimančys subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt., ar ši nustatyta tvarka pakankama, ar ji nesuteikia per daug įgaliojimų valstybės tarnautojams ar jiems prilygstantiems asmenims veikti savo nuožiūra, ar joje nėra perteklinių reikalavimų.

Utenos rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus ir Ekspertų komisijos veikla, susijusi paramos smulkiam ir vidutiniam verslui teikimu, atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytus kriterijus („*Daugiausia priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo; Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimo priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti*“).

Utenos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programos (toliau – Smulkaus ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programa) lėšų naudojimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. TS-155, aiškiai reglamentuoja Smulkaus ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programos tikslų ir uždavinių, projektų finansavimo, atsakomybės ir kontrolės administravimo tvarką. Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programa siekiama skatinti smulkaus ir vidutinio verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą, verslo aplinkos gerinimą, investicijų pritraukimą, užimtumą ir investicijas į žmogiškuosius išteklius Utenos mieste ir rajone. Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programoje numatyta sudaryti teises, finansines ir valdymo sąlygas vykdyti Utenos rajono savivaldybės politiką verslo rėmimo srityse, skatinti smulkaus ir vidutinio verslo subjektus aktyviai dalyvauti projektinėje veikloje, skatinti smulkaus ir vidutinio verslo subjektus dalyvauti savivaldybės, valstybės ir Europos Sąjungos programose, susijusiose su verslo skatinimu.

Apraše yra nustatyta projektų finansavimo tvarka. Analizuojant sprendimo priėmimo tvarką matyti, kad sprendimas priimamas penkiais etapais:

Viešai spaudoje ir savivaldybės interneto svetainėje www.utena.lt likus ne mažiau kaip 20 kalendorinių dienų iki paskutinės paraiškų teikimo dienos paskelbiama informacija apie projektų finansavimo konkursą. Projektų paraiškos teikiamos bei registruojamos savivaldybės administracijoje arba siunčiamos elektroniniu paštu info@utena.lt. Apraše yra nustatyti subjektai, kurie gali teikti paraiškas. Projektus teikia smulkaus ir vidutinio verslo subjektai, vykdančys komercinę ūkinę veiklą savivaldybės teritorijoje, kurie neturi mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui arba savivaldybių biudžetams ir fondams, į kuriuos mokamus

mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), ar nėra skolinga Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui, taip pat, projektus teikia smulkaus ir vidutinio verslo subjektai, dirbantys pagal verslo liudijimus, kurie išduoti ne trumpesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui ir dirba / planuoja dirbti ne trumpiau kaip 96 dienas per kalendorinius metus. Subjektai, teikiantys projekto paraišką, prie jos turi pridėti dokumentus, kurie nurodyti Aprašo 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.5, 11.6, 11.7 punktuose. Pateikiamų dokumentų tikrumas turi būti patvirtintas įstaigos.

Tvarkos aprašo 16 punktas reglamentuoja skiriamo finansavimo dydį. Nustatyta, kad smulkaus ir vidutinio verslo subjektai, pateikę projekto paraišką bei atitinkantys Smulkaus ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programos reikalavimus, gali pretenduoti į projektų finansavimą dėl ne daugiau kaip dviejų rūšių kompensacijoms per kalendorinius metus:

- iki 80 proc., bet ne daugiau kaip 145 eurų su įmonės steigimu susijusių išlaidų;
- iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 580 eurų per kalendorinius metus kredito įstaigai mokamų palūkanų, kai paskola imama veiklos plėtrai;
- iki 580 eurų per kalendorinius metus naujos darbo vietos sukūrimo priemonėms įsigyti (vykdantiems komercinę ūkinę veiklą pagal individualios veiklos pažymą arba pagal verslo liudijimus ilgiau kaip kalendorinius metus naujos darbo vietos priemonių įsigijimas nekompensuojamas);
- iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 145 eurų interneto svetainės sukūrimui;
- reklamos išlaidoms, išskyrus vietinę rinkliavą už leidimo įrengti išorinę reklamą Savivaldybės teritorijoje išdavimą, bet ne daugiau kaip 145 eurų per kalendorinius metus;
- iki 50 proc. patirtų išlaidų dalyvauti parodose, kuriose pristatoma gaminama produkcija ar teikiamos paslaugos, bet ne daugiau kaip 870 eurų per kalendorinius metus pirmais veiklos metais; antrais veiklos metais – iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 435 eurų per kalendorinius metus;
- ne daugiau kaip 1045 eurų per kalendorinius metus pirmais veiklos metais patalpų nuomai arba rezidavimo paslaugų išlaidoms; antrais veiklos metais – ne daugiau kaip 525 eurų per kalendorinius metus.

Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. AJ-203 „Dėl Utenos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų naudojimo ir projektų vertinimo ekspertų komisijos sudarymo“ (2016 m. rugpjūčio 5 d. įsakymo Nr. AJ-767 redakcija) patvirtintas Utenos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų naudojimo ir projektų vertinimo komisijos darbo reglamentas. Pažymėtina tai, kad šis teisės aktas reglamentuoja Ekspertų komisijos darbo tvarką, veiklos procesą. Projektų paraišką vertina iš šešių asmenų sudaryta komisija (Utenos rajono savivaldybės tarybos narys, Juridinio skyriaus vedėjas, Finansų skyriaus vedėjas, Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus vedėjas, Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus vyr. specialistas ir vienas subjektas iš verslo sektoriaus). Ekspertų komisija išnagrinėja paraišką su papildomais dokumentais (jei jie teikiami), vertinama, ar paraiška užpildyta teisingai, ar pateikti visi papildomi dokumentai, ir vertinamas projekto aktualumas kvietimo teikti paraišką nurodytiems reikalavimams, prašoma suma ir kt. Komisijos posėdžio metu vyksta diskusija, kiekvienas komisijos narys pasisako ir pateikia papildomų klausimų paraiškos rengėjui. Sprendimai priimami paprasta balsų dauguma, balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia pirmininko balsas. Pirmenybė gauti projekto finansavimą teikiama smulkaus ir vidutinio verslo subjektams, kurie sukurs naujas darbo vietas kaimo vietovėse: smulkaus ir vidutinio verslo subjektams, kurių veiklos sritis – gamyba arba paslaugos; projektams, kurių metu planuojama įgyvendinti inovatyvias verslo idėjas; verslo subjektams, sukūrusiems ne mažiau kaip 3 darbo vietas; jauniems žmonėms; jaunesiems menininkams; asmenims su negalia. Ekspertų komisijos posėdis yra protokoluojamas. Atkreiptinas dėmesys, kad Ekspertų komisijos narys negali dalyvauti svarstyme ir vertinime paraiškų, pateiktų organizacijų, su kuriomis Ekspertų komisijos narį sieja ryšiai, neleidžiantys priimti objektyvių sprendimų. Tokiu būdu siekiama vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto. Analizuojamu laikotarpiu, t. y., 2015 metais, buvo sušaukti 6

Ekspertų komisijos posėdžiai, 2016 metais iki rugsėjo mėnesio buvo organizuoti 2 Ekspertų komisijos posėdžiai, kuriuose buvo įvertinti projektai skirti finansavimą. 2015 metais buvo svarstomos 37 projektų paraiškos, iš kurių 32 buvo patvirtintos, likusios atmestos, joms lėšos neskirtos, nes neatitiko vertinimo kriterijų ir prioritetų. Nuo 2016 m. sausio 1 d. iki rugsėjo 30 d. buvo svarstomos 36 projektų paraiškos, iš kurių 6 buvo atmestos.

Pažymėtina, kad Apraše nėra reglamentuoti terminai, per kiek laiko turėtų būti pranešta projekto subjektams, kurių paraiška neatitiko reikalavimų.

Apraše, nėra reglamentuota, per kiek laiko paramos negavęs subjektas turėtų būti informuotas apie projekto nefinansavimą.

Analizuojant Aprašą, pastebėtina, kad atsižvelgiant į Ekspertų komisijos vertinimus savivaldybės administracijos direktorius paskirsto lėšas, skirtas finansuoti projektus. Administracijos direktorius įsakymu skiria lėšas projektams finansuoti neviršydamas Utenos rajono savivaldybės biudžete šiam tikslui patvirtintų lėšų. 2015 metais biudžete smulkaus ir vidutinio verslo rėmimui buvo skirta 40.000 Eur, 2016 metams numatyta 39.000 Eur.

Atsižvelgiant į skirtas lėšas, su finansavimą gavusiais smulkaus ir vidutinio verslo subjektais Utenos rajono savivaldybės administracijos direktorius pasirašo lėšų naudojimo sutartį. Lėšų naudojimo sąmatą dėl projekto finansavimo tvirtina savivaldybės administracijos direktorius ir pasirašo projekto vadovas, finansininkas ir savivaldybės administracijos atstovas, atsakingas už sutarties vykdymą. Šias sutartis rengia Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus vyr. specialistas. Sutarties forma patvirtinta Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-155.

Apraše (Aprašo antras priedas, t. y. lėšų naudojimo sutartis) yra aiškiai nustatyta atsiskaitymo už projekto įgyvendinimą tvarka. Smulkaus ir vidutinio verslo subjektas (vykdytojas) savivaldybės administracijos Būhalterinės apskaitos skyriui pateikia kiekvieną ketvirtį, ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 5 dienos, biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitą. Įvykdžius projektą, per penkias kalendorines dienas projekto vykdytojai parengia dalykinę ataskaitą, fiksuoja projekto vertinimo kriterijų įvykdymą ir informaciją pateikia veiklos sritį koordinuojančiam skyriui. Projektų vykdytojų paraiškos ir dalykinės ataskaitos saugomos trejus metus Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriuje. Jeigu projekto vykdytojai laiku neatsiskaito už panaudotas lėšas arba buvo nustatyta, kad gautos lėšos panaudotos ne pagal tikslinę paskirtį, projektams lėšos toliau nebeskiriamos. Ataskaitų formos patvirtintos Aprašu (3 ir 4 priedas). Apraše nustatyta tvarka pakankama, nesuteikia per daug įgaliojimų valstybės tarnautojams, joje nėra perteklinių reikalavimų.

Anksčiau minėtuose teisės aktuose nėra nustatyti konkretūs subjektai, vykdančys priežiūros / kontrolės funkcijas, tačiau šios teisės ir pareigos numatytos skyriaus nuostatuose ir tarnautojų / darbuotojų pareigybių aprašymuose arba konkretūs tarnautojai / darbuotojai yra paskirti atsakingais atskiru administracijos direktoriaus įsakymu. Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus tarnautojų pareigybės aprašymuose numatyta funkcija prižiūrėti projektų įgyvendinimą (pareigybės aprašymo 7.7. punktas). Darbuotojų, vykdančių kontrolės / priežiūros funkciją pareigybių aprašymuose yra įvardinta atskaitomybė ir pavaldumas. Skyriaus darbuotojai tiesiogiai atskaitingi skyriaus vedėjui, vedėjas – administracijos direktoriui.

Smulkaus ir vidutinio verslo subjektai, vykdydami programos lėšų naudojimo sutartį, privalo užtikrinti projekto tikslų ir uždavinių įgyvendinimą, lėšų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį. Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus specialistas kontroliuoja projekto vykdymo eigą pagal sutartyje numatytus įgyvendinimo terminus, siekiamus tikslus ir rezultatus, teikia informaciją skyriaus vedėjui (jam nesant- skyriaus vedėjo pavaduotojui).

Smulkaus ir vidutinio verslo programos vykdymo kontrolės sritys yra šios:

- Savivaldybės biudžeto lėšų efektyvus naudojimas. Būhalterinės apskaitos skyriaus darbuotojas vykdo programinio finansavimo lėšų panaudojimo bei atskaitomybės kontrolę. Projekto vykdytojas teikia projekto įgyvendinimo ataskaitą ir dokumentų, pagrindžiančių padarytas išlaidas, patvirtintas kopijas.

- Projekto dalykinė ataskaita. Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus specialistas tikrina smulkaus ir vidutinio verslo subjekto, gavusio finansavimą projektui, pateiktos dalykinės projekto ataskaitos kokybę, kontroliuoja ataskaitos pateikimo terminą.
- Teisės aktų ir sutartinių įsipareigojimų laikymasis. Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus specialistas yra atsakingas už sutarties sudarymą ir vykdymą.

Pažymėtina, kad Aprašo 20 punktas reglamentuoja projektams panaudotų savivaldybės lėšų skaidrumą. Įtvirtinta, jog pasibaigus kalendoriniams metams, savivaldybės interneto svetainėje www.utena.lt skelbiama informacija apie savivaldybės finansuotus smulkaus ir vidutinio verslo subjektų projektus. Toks teisinis reguliavimas užtikrina skaidrų lėšų panaudojimą pateikiant informaciją, susijusią su projektų finansavimu.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą paramos smulkaus ir vidutinio verslo teikimo srityje, darytina išvada, kad šios veiklos vykdymas yra detalai reglamentuotas. Paramos smulkaus ir vidutinio verslo teikimo teisinis reguliavimas nesukuria teisinio neapibrėžtumo, spragų ar teisės normų kolizijų, dėl kurių galėtų atsirasti galimybė pasireikšti korupcijai. Nenustatyta, kad skyriaus tarnautojams, vykdančiams ankščiau minėtas funkcijas, būtų suteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra bei būtų įvykdytų korupcinio pobūdžio veikų.

Siekiant ateityje atskleisti ir šalinti galimas korupcijos pasireiškimo priežastis ir sąlygas, siūlytina:

Papildyti Aprašą reglamentuojant terminą, per kurį projekto paraiškos subjektas būtų informuotas apie projekto nefinansavimą.

Rekomenduoti patvirtinti paramos smulkaus ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programos lėšų panaudojimo patikrinimo tvarką, kad būtų sustiprinta tinkamo jos įgyvendinimo vidaus kontrolė.

III. Paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą sritis

Paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą sritis atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 3 ir 5 punkte nurodytus kriterijus („*Daugiausia priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo; Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimo priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti*“).

Kultūros skyrius yra savivaldybės administracijos padalinys, inicijuojantis, organizuojantis (koordinuojantis), administruojantis įvairias programas ir projektus kultūros srityje, finansuojamas iš valstybės ir savivaldybės biudžetų.

Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę, buvo analizuojama Kultūros skyriaus veikla, susijusi su paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą teikimu. Paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą teikimo vykdymo, organizavimo ir kontrolės srityje buvo analizuojami teisės aktai, sprendimai, atlikti veiksmai, vertinta, ar šioje srityje yra laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų, ar priimti visi teisės aktai būtini įstatymams įgyvendinti, vertinta, ar teisės aktuose nustatyta sprendimų priėmimo, veiksnių atlikimo tvarka yra skaidri, ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimų priėmimo terminai, subjektai ir pan. bei vertinta, ar yra įtvirtinti administracijos vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo pagrindai.

Siekiant užtikrinti sklandų, teisėtą ir efektyvų paramos teikimą viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą Utenos rajono savivaldybės taryba 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. TS-24 „Dėl Utenos rajono savivaldybės kultūrinės veikos plėtros, nusikaltimų ir administracinių nusižengimų prevencinės veiklos, kokybiškos švietimo sistemos kūrimo, jaunimo užimtumo, ekonomikos skatinimo ir turizmo plėtros projektų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Utenos rajono savivaldybės kultūrinės veikos plėtros, nusikaltimų ir administracinių nusižengimų prevencinės veiklos, kokybiškos švietimo

sistemos kūrimo, jaunimo užimtumo, ekonomikos skatinimo ir turizmo plėtros projektu finansavimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas) (2015 metais paramą viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą reglamentavo Utenos rajono savivaldybės tarybos 2011 m. sausio 27 d. sprendimu Nr. TS-29 „Dėl Utenos rajono savivaldybės kultūrinės, edukacinės, sporto ir turizmo, jaunimo, visuomeninių organizacijų, religinių bendruomenių veiklos, verslo skatinimo projektų finansavimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ patvirtintas Utenos rajono savivaldybės kultūrinės, edukacinės, sporto ir turizmo, jaunimo, visuomeninių organizacijų, religinių bendruomenių veiklos, verslo skatinimo projektų finansavimo tvarkos aprašas). Šiuo teisės aktu reglamentuojama paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą teikimo procedūrų tvarka.

Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. AJ-106 „Dėl Kultūros skyriaus nuostatų ir Kultūros skyriaus specialisto pareigybės aprašymo patvirtinimo“ buvo patvirtinti Kultūros skyriaus nuostatai, kuriuose nustatytas skyriaus tikslas – dalyvauti formuojant kultūros ir kultūros paveldo apsaugos politiką bei nustatyti skyriaus uždaviniai: plėtoti teritoriškai subalansuotą socialinę kultūrinę infrastruktūrą; aktyvinti kultūrinę veiklą bibliotekų, muziejų, kultūros centrų, kultūrinių ir kitų nevyriausybinių organizacijų veiklos srityse; plėtoti kultūrinio turizmo infrastruktūrą, šalies ir tarptautinį kultūrinį bendradarbiavimą; koordinuoti kultūros srityje nevyriausybinių organizacijų ir religinių bendruomenių veiklą ir kt. Nuostatuose išsamiai detalizuotos Kultūros skyriaus funkcijos. Skyriaus darbui vadovauja ir atsako už pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą Kultūros skyriaus vedėjas, kurio pareigybės aprašymas reglamentuoja vedėjo veiklos sritis, nustato specialius reikalavimus šias pareigas einančiam valstybės tarnautojui, detalizuoja paskirtas funkcijas bei reglamentuoja jo pavaldumą.

Kultūros skyriuje dirba du specialistai ir skyriaus vedėjas. Kultūros skyriaus specialisto bei vyriausiojo specialisto pareigybių aprašymuose, remiantis nustatytu teisiniu reglamentavimu, aptartos valstybės tarnautojų veiklos sritys, specialūs reikalavimai, funkcijos ir pavaldumas. Vienas Kultūros skyriaus specialistas yra darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį. Šio darbuotojo pareigybės aprašyme numatyta pareigybės paskirtis, reikalavimai darbuotojui, funkcijos, pavaldumas. Visi Kultūros skyriaus tarnautojai ir darbuotojai yra pasirašytinai supažindinti su anksčiau minėtais teisės aktais.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 13 punkte įtvirtinta savarankiškoji savivaldybės funkcija – gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (dalyvavimas kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų, kultūros centrų ir kitų kultūros įstaigų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas, likvidavimas ir jų veiklos priežiūra, savivaldybių viešųjų bibliotekų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas ir jų veiklos priežiūra).

Lėšos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą įgyvendinti numatomos savivaldybės biudžete. Utenos rajono savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. TS-1 „Dėl Utenos rajono savivaldybės 2016–2018 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ patvirtintas Utenos rajono savivaldybės 2016–2018 metų strateginis veiklos planas, kuriame numatyta kultūrinės veiklos plėtros programa (08), ir programos priemonės: kultūrinės veiklos projektų finansavimas (08.1.2.04), nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimas (08.1.2.05) ir religinių bendruomenių veiklos projektų finansavimas (08.1.2.06).

Aprašo 8.1 punkte nurodytas kultūrinės veiklos plėtros tikslas – skatinti profesionalaus meno sklaidą, tarptautinius kultūros mainus, kultūros plėtrą, etninės kultūros ir vietos tradicijų globą ir plėtrą, vaikų ir jaunimo meninę saviraišką, kultūros paveldo ir jo kultūrinės vertės išsaugojimo aktualizavimą, tautinių mažumų kultūros sklaidą Utenos rajone bei sudaryti sąlygas kultūros ir meno darbuotojams kelti kvalifikaciją; skatinti piliečių iniciatyvas, bendruomenių ir bendrijų kūrimąsi, stiprinti jų veiklą ir bendradarbiavimą, sprendžiant aktualias miesto bei kaimo žmonių problemas; tęsti Lietuvos registruotų tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų veiklą ugdant dvasinę asmenybę pagal tradicinių religinių bažnyčių kanonus ir prisidėti prie kultūros vertybių išsaugojimo skiriant lėšas religinių bendruomenių pastatų ir inventoriaus remontui.

Paramos lėšų skyrimo procedūrą sudaro penki pagrindiniai etapai (kvietimai ir (ar) pasiūlymai (skelbimai) teikti paraiškas, paraiškų vertinimas, sutarčių sudarymas, projektų

įgyvendinimo priežiūra ir projekto priežiūra po projekto pabaigos).

Aprašo 9 punkte aiškiai įtvirtinti paraiškų teikimo terminai. Informacija apie kasmetinį ir papildomą projektų finansavimo konkursą, metų prioritetus skelbiama viešai spaudoje ir savivaldybės tinklalapyje likus ne mažiau kaip 20 kalendorinių dienų iki paskutinės paraiškų teikimo dienos. Projektų paraiškos (Aprašo 1 priedas) teikiamos per administracinių ir viešųjų elektroninių paslaugų portalą „Elektroniniai valdžios vartai“ (www.epaslaugos.lt) arba registruojamos Utenos rajono savivaldybės administracijos priimamajame, o po to nukreipiamos Kultūros skyriui, kuris koordinuoja minėtą sritį. Kultūrinės veiklos plėtros projektus gali teikti asociacijos, viešosios įstaigos, fondai, visos tradicinės religinės bendruomenės ir bendrijos, veikiančios pagal Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymą. Atsižvelgiant į tai, kad kvietimų ir (ar) pasiūlymų (skelbimų) teikti paraiškas etape Kultūros skyriui priskiriamos labiau techninio pobūdžio funkcijos, t. y. skelbimų paskelbimas, koregavimas ar informacijos teikimas, šiame etape Kultūros skyriaus darbuotojams nėra suteikta plati diskrecija, manytina, kad korupcijos pasireiškimo veiksniai šiame projektų administravimo veiklos etape yra minimalūs.

Gautas paraiškas vertina ekspertų komisijos: Kultūrinės veiklos projektų finansavimo komisija, Nevyriausybinų organizacijų projektų vertinimo komisija bei Religinių bendruomenių veiklos projektų finansavimo komisija. Kiekviena komisija sudaryta iš 5 narių. Komisijos patvirtintos Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. AĮ-145 „Dėl Utenos rajono savivaldybės kultūrinės veiklos plėtros, nusikaltimų ir administracinių nusižengimų prevencinės veiklos, kokybiškos švietimo sistemos kūrimo, jaunimo užimtumo, ekonomikos skatinimo ir turizmo plėtojimo projektų vertinimo ekspertų komisijų sudarymo ir Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. kovo 13 d. įsakymo Nr. AĮ-215 pripažinimo netekusiu galios“. Ekspertų komisijų darbo tvarką reglamentuoja Ekspertų komisijos darbo reglamentas (toliau – Komisijų darbo reglamentas), patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. TS-24 „Dėl Utenos rajono savivaldybės kultūrinės veiklos plėtros, nusikaltimų ir administracinių nusižengimų prevencinės veiklos, kokybiškos švietimo sistemos kūrimo, jaunimo užimtumo, ekonomikos skatinimo ir turizmo plėtros projektų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Išnagrinėjus Komisijų darbo reglamento reglamentavimą, nustatyta, jog komisijos veikla pakankamai reglamentuota. Yra aiškūs komisijos sudarymo principai, teisės ir pareigos, interesų konfliktų prevencija, sekretoriaus funkcijos, yra nustatyti projektų vertinimo kriterijai bei įtvirtintas projektų vertinimas balais. Nuo tinkamo ekspertų komisijų vertinimo organizavimo ir paties vertinimo atlikimo priklauso vertinimo proceso objektyvumas ir nešališkumas. Ekspertų komisijų veikla grindžiama kolegialumo ir viešumo principais. Analizuojamuoju laikotarpiu, t. y. 2015 metais, Kultūrinės veiklos projektų finansavimo komisijoje buvo vertinamos 24 projektų paraiškos, Nevyriausybinų organizacijų projektų vertinimo komisijoje buvo vertinamos 31 projekto paraiškos, Religinių bendruomenių veiklos projektų finansavimo komisijoje buvo vertinamos 11 projektų paraiškos. 2016 m. I-III ketv. Kultūrinės veiklos projektų finansavimo komisijoje buvo vertinamos 23 projektų paraiškos, Nevyriausybinų organizacijų projektų vertinimo komisijoje buvo vertinamos 34 projektų paraiškos, Religinių bendruomenių veiklos projektų finansavimo komisijoje buvo vertinamos 11 projektų paraiškos.

Projektų sutarčių sudarymo etapas. Atsižvelgiant į ekspertų komisijų vertinimus administracijos direktorius paskirsto lėšas (įsakymais). Projektų finansavimą skiria bei lėšų naudojimo sutartis (Aprašo 3 priedas) su finansavimą gavusių įstaigų (organizacijų) vadovais pasirašo savivaldybės administracijos direktorius. Lėšų naudojimo sąmatą (Aprašo 3 priedas) dėl projekto finansavimo tvirtina savivaldybės administracijos direktorius ir pasirašo projekto vadovas, finansininkas ir savivaldybės atstovas, atsakingas už sutarties vykdymą. Sutartis rengia Kultūros skyriaus specialistas, kurio pareigybės aprašyme nurodyta funkcija: inicijuoti ir koordinuoti projektų, finansuojamų iš valstybės, savivaldybės biudžetų ir Europos Sąjungos fondų lėšų, rengimą ir įgyvendinimą visuomeninių organizacijų (asociacijų) bei religinių bendruomenių veiklos srityje.

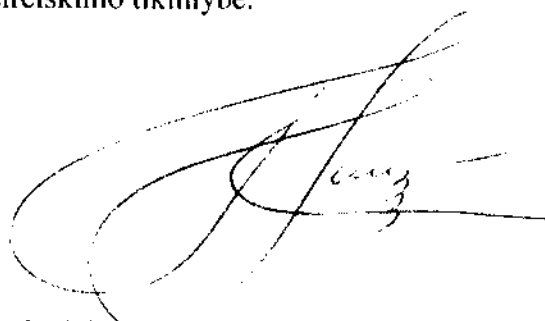
2015 metams buvo numatyta 44 100 eurų kultūrinės veiklos projektų finansavimui (Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. vasario 6 d. įsakymas Nr. AĮ-123; 2015 m. balandžio 1 d. įsakymas Nr. AĮ-342; 2015 m. rugsėjo 29 d. įsakymas Nr. AĮ-1043; 2015 m. gruodžio

9 d. įsakymas Nr. AJ-1350), religinių bendruomenių projektų finansavimui - 30 000 eurų (Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. AJ-317), nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimui - 11 000 eurų (Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. kovo 27 d. įsakymas Nr. AJ-316; 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. AJ-1048). 2016 m. kultūrinės veiklos viešiesiems juridiniams asmenims buvo skirta 40 000 eurų (Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. vasario 12 d. įsakymas Nr. AJ-146; 2016 m. kovo 25 d. įsakymas Nr. AJ-292), religinių bendruomenių projektų finansavimui - 30 000 eurų (Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. AJ-247), nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimui - 23 800 eurų (Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. AJ-246; 2016 m. liepos 27 d. įsakymas Nr. AJ - 742 „Dėl Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. vasario 12 d. įsakymo Nr. AJ-145 „Dėl Utenos rajono savivaldybės kultūrinės veiklos plėtros, nusikaltimų ir administracinių nusižengimų prevencinės veiklos, kokybiškos švietimo sistemos kūrimo, jaunimo užimtumo, ekonomikos skatinimo ir turizmo plėtojimo projektų vertinimo ekspertų komisijų sudarymo ir Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. kovo 13 d. įsakymo Nr. AJ-215 pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo; Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. liepos 28 d. įsakymas Nr. AJ- 746 „Dėl nevyriausybinių organizacijų veiklos programų projektų finansavimo“).

Sudarius projektų lėšų naudojimo sutartis, prasideda kitas projektų administravimo etapas – projektų įgyvendinimo priežiūra, kuri pasibaigia pasibaigus sutartyje numatytais terminais arba nutraukus sutartį. O pastarajam etapui pasibaigus, prasideda projekto priežiūros po projekto pabaigimo etapas, kuris trunka trejus metus (Aprašo 28 punktą). Šių etapų metu atliekamos šios procedūros: projektų vykdytojų vykdomų projektų priežiūra, gautų ataskaitų tikrinimas ir tvirtinimas bei projektų vykdytojų paraiškų ir dalykinių ataskaitų saugojimas. Pažymėtina, kad kontrolės ir priežiūros procedūros yra pakankamai reglamentuotos. Aprašo šeštame skyriuje nustatyta, jog biudžetinės įstaigos, verslo subjekto, viešosios įstaigos, asociacijos arba religinės bendruomenės vadovas, vykdydamas sutartį dėl projektui įgyvendinti skirtų lėšų, užtikrina projektų tikslų ir uždavinių įgyvendinimą, lėšų panaudojimą pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius ir atsako už nepanaudotų lėšų grąžinimą Utenos rajono savivaldybės administracijai. Projektų vykdytojai savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyriui pateikia kiekvieną ketvirtį, ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 5 dienos, biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitą. Įvykdžius projektą, per penkias kalendorines dienas projekto vykdytojai parengia dalykinę ataskaitą, fiksuoja projekto vertinimo kriterijų įvykdymą ir pateikia veiklos sritį koordinuojančiam skyriui. Jeigu projekto vykdytojai laiku neatsiskaito už panaudotas lėšas arba buvo nustatyta, kad gautos lėšos panaudotos ne pagal tikslinę paskirtį projektams skirtos lėšos toliau nebeskiriamos. Kultūros skyriaus specialistas kontroliuoja projekto vykdymo eigą pagal sutartyje numatytus įgyvendinimo terminus, siekiamus tikslus ir rezultatus, teikia informaciją skyriaus vedėjui.

Įvertinus teisinį reglamentavimą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės analizės metu surinktą informaciją, galima teigti, kad paramos viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims pagal kultūrinės veiklos plėtros programą srityje yra priimti visi būtini teisės aktai, nustatantys / detalizuojantys vykdomų funkcijų atlikimo procedūras. Nenustatyta, kad šioje srityje egzistuočių didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Savivaldybės meras

Alvydas Katinas